

Περιληπτική Ιστορική Ενημέρωση περί του Ιδρυματος

Ὁ Ἱερός Ναός τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου Νεαπόλεως οἰκοδομήθηκε στὰ θεμέλια τοῦ μικροῦ παρεκκλησίου τῶν Ἁγίων Δώδεκα Ἀποστόλων τὸ ὁποῖο εἶχε ἀνεγερθεῖ τὸ ἔτος 1518 ἀπὸ τὸν Θωμᾶ Ἀσάνη Παλαιολόγο, υἱὸ τοῦ Δημητρίου Παλαιολόγου. Αὐτὸς κατὰ τὸν Ναπολιτάνο ἱστορικὸ Gian Vincenzo Meola, ὁ ὁποῖος συνέγραψε τὸ ἱστορικὸ δοκίμιο σχετικὰ μὲ τὴν Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία τῆς Νεαπόλεως "Delle istorie della chiesa greca in Napoli esistente, 1790", ἔλαβε ἀπὸ τὸν Βασιλέα Κάρολο Ε' τῶν Ἀψβούργων (Κάρολος Α' τῆς Ἰσπανίας) τὸ οἰκόπεδο καὶ 500 δουκάτα γιὰ τὴν ἀνέγερση τοῦ.

Τὸ πρῶτο αὐτὸ μικρὸ καὶ ἀπέριττο παρεκκλήσιο, σημεῖο ἀναφορᾶς τῶν προσφύγων Ἑλλήνων, ἐπανοικοδομήθηκε, ἐπεκτάθηκε καὶ κατέστη κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς, λαμπρὸς καὶ περικαλλὴς Ναός. Ἀφιερώθηκε δὲ κατὰ τὰ ἐγκαίνια τοῦ, τὸ ἔτος 1634, στοὺς Ἁγίους Ἀποστόλους Πέτρο καὶ Παῦλο.

Ἦδη ἀπὸ τὸ ἔτος 1487, ἔχουμε σύμφωνα μὲ τὸν Lorenzo Giustiniani τὴν πρώτη ἄφιξη 5000 Ἑλλήνων ἀπὸ τὴν Ἥπειρο καὶ ἄλλα μέρη, οἱ ὁποῖοι ἐντάχθηκαν στὴν στρατιωτικὴ ὑπηρεσία τοῦ Βασιλέως Φερδινάνδου τοῦ Α' τῆς Νεαπόλεως καὶ πρὸς χάριν αὐτῶν ἐξεδόθη ἀπ' αὐτὸν τὸ Εὐεργετικὸ Διάταγμα τῆς 30ῆς Αὐγούστου 1488, μὲ τὸ ὁποῖο δίδεται σὲ αὐτοὺς τὸ δικαίωμα τοῦ **"ΕΠΙΤΕΛΕΙΝ ΤΑ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ ΤΩΝ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΕΙΣΘΑΙ ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΝΟΜΟΥΣ ΤΗΣ ΕΑΥΤΩΝ ΠΑΤΡΙΔΟΣ"**.

Ἄλλη σημαντικὴ ἄφιξη Ἑλλήνων εἶναι ἐκείνη μὲ τὸν Ναύαρχο Andrea Doria, ὁ ὁποῖος μετέφερε στὴν Καμπανία σημαντικὸ ἀριθμὸ προσφύγων ἀπὸ τίς περιοχὲς Μεθώνης, Κορώνης καὶ Πατρῶν, μετὰ τὴν ἀνακατάληψη τῆς Κορώνης ἀπὸ τοὺς Ὀθωμανοὺς τὸ 1534.

Ἐπικεφαλῆς τῶν 5000 Κορωναίων, πολλοὶ ἐκ τῶν ὁποίων ἀπεβίωσαν λόγῳ πανώλης κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ ταξιδίου πρὸς Ἰταλία, ἦταν ὁ Ἐπίσκοπος Κορώνης Βενέδικτος, ὁ ὁποῖος μετέβη στὴ Ρώμη, συναντήθηκε μὲ τὸν Πάπα Παῦλο τὸν Γ' τὸ 1536 καὶ πέτυχε τὴν ἀνανέωση τῆς Παπικῆς Βουλᾶς τοῦ Λέοντος Γ' μὲ τὴν ὁποία ἐξασφαλιζόταν ἡ ἐλεύθερη ἐπιτέλεση τῆς Ὀρθοδόξου λατρείας.

Ὁ Κάρολος Ε', σύμφωνα μὲ τὸν ἱστορικὸ Κωνσταντῖνο Σάθα, περεχώρησε τὴν "Ἐκκλησία τοῦ Παλαιολόγου" στοὺς Κορωναίους μὲ σχετικὸ Διάταγμα. Ὁ ἴδιος μάλιστα ὄρισε πρόστιμο 1000 δουκάτων σὲ οἰονδήποτε θὰ παρεκάλυε τὴν ἐλεύθερη ἄσκηση τῆς Ὀρθοδόξου λατρείας. Κατὰ τὸν Ι. Χασιώτη : «τὸ νομικὸ καθεστῶς τῆς Ἀδελφότητος

ἀποτυπώθηκε τὸ 1561 σὲ εἰδικὸ καταστατικὸ (Statuto), τὸ ὁποῖο συνέταξαν, ὅπως γράφουν οἱ ἴδιοι, μὲ βάση αὐτοκρατορικὴ ἀπόφαση τοῦ 1535 καὶ μὲ ἀρκετὰ στοιχεῖα ἀπὸ τὴν ἀνάλογη κοινοτικὴ ὀργάνωση πού εἶχαν στὴν Κορώνη στὸ ὄνομα τοῦ Ἁγίου Ἰωάννη τοῦ Προδρόμου".

Τὸ ἔτος 1593 συνετάχθη τὸ πρῶτο ἐπίσημο Καταστατικὸ τῆς Ἐκκλησίας καὶ Ἀδελφότητος καὶ ἐπεκυρώθη μὲ συμβολαιογραφικὴ πράξη στὶς 12 Σεπτεμβρίου τοῦ ἰδίου ἔτους.

Τὸ ἰσχύον σήμερα Καταστατικὸ εἶναι αὐτὸ τῆς 20ης Φεβρουαρίου 1764 μὲ μεταγενέστερες ἐπικυρώσεις ἀπὸ τὸ Ἰταλικὸ κράτος.

Ἀπὸ ταφικὲς καὶ ἄλλες ἐπιγραφὲς ἀντλοῦμε πληροφορίες γιὰ τὴν δράση στὴ Νεάπολη σημαντικῶν προσωπικοτήτων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ὅπως τοῦ Μητροπολίτου Μονεμβασίας Μακαρίου Μελισσηνοῦ, τοῦ Θεοδώρου Μελισσηνοῦ, τοῦ Ἀνδρέα Κοντοσταύλου καὶ ἄλλων διαπρεπῶν λογίων καὶ στρατιωτικῶν.

Σημαντικὴ εἶναι ἐπίσης ἡ μεγάλη ἄφιξη Ἑλλήνων ἀπὸ πολλὲς περιοχὲς τῆς Ἑλλάδος μετὰ τὴν ναυμαχία τῆς Ναυπάκτου (1571).

Ἀπὸ τὸ 1656 ἕως τὸ 1721, ἀλλὰ καὶ μετέπειτα ἡ Ἐκκλησία καὶ Ἀδελφότης διεξήγαγε ἀγῶνες γιὰ νὰ διατηρήσει τὴν ταυτότητα τῆς καὶ τὴν ἀνεξαρτησία της. Δηλαδή, ὅτι εἶναι Ἀνατολικοῦ Δόγματος, μνημονεύει τοῦ ὀνόματος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου καὶ ὅτι ὁ Ναὸς εἶναι πρὸς λειτουργικὴ χρῆση ὅλων τῶν Ἑλλήνων.

Μὲ διάταγμα τοῦ Βασιλέως Φραγκίσκου Α' τῶν Δύο Σικελιῶν, τῆς 9ης Μαρτίου 1829, ἐπεβλήθη στὴν Ἐκκλησία ὁ διορισμὸς Ἑλληνοκαθολικῶν Ἱερέων μὲ ἀποτέλεσμα τὴν δημιουργία ἀντικανονικοῦ καθεστώτος τὸ ὁποῖο ἔπαυσε τελικὰ τὸ Μάιο τοῦ 1866 μὲ ἀπόφαση τοῦ Πρωτοδικείου Νεαπόλεως καὶ χάρις στὴν δυναμικὴ συμβολὴ τοῦ πρὸς τὸ σκοπὸ αὐτὸ ἀπεσταλμένου ὑπὸ τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, λογίου ἐφημερίου τοῦ Ναοῦ (1865-1868) Ἀρχιμανδρίτου Νικολάου Κατραμῆ, εἶτα Ἀρχιεπισκόπου Ζακύνθου (1868 -1884), ὁ ὁποῖος συνέγραψε καὶ ἐξέδωσε στὴ Ζάκυνθο συνοπτικὴ ἱστορία τοῦ Ναοῦ στὰ ἑλληνικὰ καὶ ἰταλικὰ μὲ τὸν τίτλο "**Η ΕΝ ΝΕΑΠΟΛΕΙ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ, ΕΝ ΖΑΚΥΝΘΩ, 1866**".

Ἄλλοι σημαντικοὶ κληρικοὶ ὑπηρετήσαντες ὡς Ἐφημέριοι τοῦ Ναοῦ ἦταν ὁ Ἀρχιμανδρίτης Εὐγένιος Πεοδικάρης, ἀπὸ τὸ ἔτος 1888 ἕως τὸ 1895, εἶτα Ἐπίσκοπος Λευκάδος καὶ Ἁγίας Μαύρας (1899-1903), ὁ Ἀρχιμανδρίτης Βενέδικτος Κατσανεβάκης, ἀπὸ τὸ 1930 ἕως τὸ 1963, ἐκ τῶν πρῶτων πού συνέγραψαν ποιμαντικὰ καὶ ἀπολογητικὰ βιβλία στὴν Ἰταλική.

Ἐπίσης ὁ μακαριστὸς Μητροπολίτης Ἰταλίας καὶ Μελίτης κυρὸς Γεννάδιος, ἀπὸ τὸ 1961, ἀρχικῶς ὡς Διάκονος, ἔπειτα ὡς Ἱερεὺς καὶ ἀκολουθῶς ὡς Ἐπίσκοπος Κρατείας ἕως τῆς ἐκλογῆς του σὲ Μητροπολίτη ὁ ὁποῖος ἐπίσης συνέγραψε ἀνάλογη μελέτη (διδασκαρική διατριβή) τὸ 2000 ὑπὸ τὸν τίτλο " Οἱ Ἕλληνες Ὁρθόδοξοι εἰς τὴν Καμπανίαν τῆς Ἰταλίας ἀπο τῆς ἀλώσεως μέχρι τῆς ἐνώσεως τῆς Ἰταλίας καὶ τοῦ Γκαριμπάλδου ".

Ἀπὸ τὸ 1773 ἕως καὶ τὸ 1776, στὴν Νεάπολη παραμένει γιὰ ὑποθέσεις τῆς Μονῆς του ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Σιναίου Κύριλλος Γ' ὁ Κρητῆς, ὁ ὁποῖος καὶ συνέγραψε τὴν Ἀκολουθία τοῦ Ἁγίου Ἰανουαρίου, πολιούχου τῆς Νεαπόλεως καὶ μαζί μὲ αὐτὴ ἐξέδωσε ἓνα ἐγκωμιαστικὸ λόγος στὸν Ἅγιο καὶ δύο στὴν Ἁγία Αἰκατερίνη.

Ἀπὸ ἀρχιτεκτονικῆς ἀπόψεως ὁ Ναὸς ὑπέστη σημαντικὲς μεταβολὲς ποὺ ὑφίστανται μέχρι σήμερα τὸ 1757, ἔτος κατὰ τὸ ὁποῖο ἀρχίζει τὴν καλλιτεχνικὴ του δημιουργία ὁ Κεφαλλήνιος Ἁγιογράφος Εὐστάθιος Καροῦζος, ἔργα τοῦ ὁποῖου κοσμοῦν τὸ εἰκονοστάσιον καὶ ἄλλα σημεῖα τοῦ Ναοῦ.

Διασώζονται ἐπίσης ἄνωθεν τοῦ τέμπλου δύο νωπογραφίες τοῦ φημισμένου Ἑλληνοῦ ἐκ Τριφυλίας, ζωγράφου τῆς Νεαπόλεως Βελισαρίου Κορινθίου, γνωστοῦ στὴ Νεάπολη ὡς Belisario Corenzio (1558 - 1646).

Πρέπει νὰ ἀναφέρουμε ὅτι ἐκτὸς τοῦ κεντρικοῦ κλίτους τοῦ Ναοῦ, ποὺ εἶναι ἀφιερωμένο στοὺς Πρωτοκορυφαίους Ἀποστόλους, στὸ νότιο κλίτος ὑπάρχει τὸ παρεκκλήσιον τοῦ Ἁγίου Νικολάου καὶ στὸ βόρειο ὑπῆρχε τὸ παρεκκλήσιον τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, τὸ ὁποῖο συνεπεῖα τῶν ρυμοτομικῶν μεταβολῶν δὲν ὑφίσταται πλέον.

Ἐντὸς τοῦ προαυλίου καὶ δεξιὰ τοῦ ναοῦ ὑπῆρχε τὸ παρεκκλήσιον τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐκ τοῦ ὁποῖου κατάλοιπο διεσώζετο ἕως τῶν μέσων τοῦ παρελθόντος αἰῶνος, τοιχογραφία τῆς Παναγίας, κατὰ τίς μαρτυρίες παλαιῶν πιστῶν. Ὅπισθεν τοῦ Ἱεροῦ ὑπῆρχε τὸ παρεκκλήσιον τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς, τοῦ ὁποῖου ἡ ἐφέστιος εἰκόνα διασώζεται ἐντὸς τοῦ Ἱεροῦ βήματος στὸ παρεκκλήσιον τοῦ Ἁγίου Νικολάου.

Ἀξιόλογες μεταβολὲς ἀρχιτεκτονικῆς ὑφῆς ἐπίσης ἔγιναν τὸ 1915, περίοδο κατὰ τὴν ὁποίαν, σύμφωνα μὲ ἱστορικὲς μαρτυρίες, ὁ Ναὸς ἦταν σχεδὸν ἐρειπωμένος. Στὴν συνέχεια ἀλλαγὲς μικρότερης σημασίας ὑπῆρξαν μετὰ τὸν δεῦτερο Παγκόσμιον πόλεμον καὶ στὰ τέλη τῆς δεκαετίας τοῦ 1950 καὶ στὶς ἀρχὲς τῆς δεκαετίας τοῦ 1960.

Σήμερα ἡ "Ἐκκλησία καὶ Ἀδελφότης τῶν Ἁγίων Πέτρου καὶ Παύλου τῶν Ἑλλήνων τῷ Ἔθνει, ἐν Νεαπόλει" διοικεῖται ἀπὸ τετραμελὲς συμβούλιο καὶ ἓνα Ἐφορο, ἀνανεούμενο κάθε ἔτος.

Ἀπὸ χρόνου πολλοῦ καὶ παρ'ὅτι ἡ μείωσις τοῦ Ἑλληνισμοῦ εἶναι αἰσθητή, ὁ Ναὸς παραμένει σημεῖον ἀναφορᾶς γιὰ ὅλους τοὺς ὁμοδόξους τῆς Καμπανίας.